

Go Bega Ditiro

Khomishene ya Go Matlafadiwa Seikonomi ga Bantsho ka Kakaretso (Broad-Based Black Economic Empowerment [B-BBEE]) e tlohlwele jaaka setlamo se se ikemetseng tlase ga Lefapha la Tsa Kgwebo le Madirelo (Department of Trade, Industry and Competition [“the dtic”]) e e tsamaisiwang ke Molawana wa bo 53 wa 2003 wa Go Matlafadiwa Seikonomi ga Bantsho ka Kakaretso, (jaaka fa o tlhabetse ke Molawana wa bo 46 wa ka 2013) (“Molawana”) go okamela go diragadiwa ga Molawana ono, mo go akaretsang go amogela le go sekaseka dipego jaaka go tshwanetse ka B-BBEE ka maphata a puso, ditlamo tsa puso le dikgwebo tsa poraefete.

Ke mang yo o ka begang kwa go ene?

Khomishene ya B-BBEE:

e na le taolo mo nageng yotlhe ya Aforika Borwa e e neilweng ke molao gore e e dirise ntle le go tsaya letlhakore e bo e dire tiro ya yone ntle le go boifa, go tsaya letlhakore kgotsa tlhalele mme e tshwanetse go dira ditiro tse e di abetsweng tumalanong le Molawana ono le go dirisa dithata tseno tse di sa thulaneng le Molawana ono jaaka fa o ntshitswe ka go kwala ke Tona.

Dithata tsa Khomishene ya B-BBEE ke dife?

E na le dithata tsa go:

Amogela pego, go gana pego, go itshimololela dipatlisiso le go fetisetsa dilo kwa ditlamong tse dingwe tse di tshwereng taolo.

Ke mang yo o tshwanetseng go isa pego kwa Khomisheneng ya B-BBEE?

1. Lephata lengwe la puso, setlamo sa setšhaba kgotsa lefapha lengwe la puso le tshwanetse go tsenya diteitemente tsa yone tse di tlhatlhobiwang ngwaga le ngwaga tsa madi le pego ya ngwaga le ngwaga tumalanong le karolo 13G (1) ya Molawana ngwaga le ngwaga kwa Khomisheneng ya B-BBEE di dirisa foromo ya teng ya **FORM B-BBEE 1**, mo lobakeng lwa malatsi a le 30 (masome a mararo) morago ga gore diteitemente tseno tse di tlhatlhobilweng tsa madi le dipego tsa ngwaga le ngwaga di amogelwe.
2. Setlamo sa setšhaba se se kwadisitsweng mo Johannesburg Stock Exchange se tshwanetse go romela pego e e bontshang gore se dira dilo tumalanong le Molawana e e tsenngwang ngwaga le ngwaga tumalanong le karolo 13G (2) ya

Molawana ono, se e romele kwa Khomisheneng ya B-BBEE mo foromong ya teng ya **FORM B-BBEE 1**, mo lobakeng lwa malatsi a le 30 morago ga gore diteitemente tseno tse di tlhatlhobilweng tsa madi kgotsa dipego tsa ngwaga le ngwaga di amogelwe **KGOTSA** malatsi a le masome a le robongwe (90) kwa bokhutlong jwa ngwaga wa tsa madi.

3. Bathati ba Setheo sa Thuto le Katiso (Sectoral Education and Training Authority [SETA]) ba tshwanetse go romela pego e e tlhokegang tumalanong le karolo 13G (3) ya Molawana ono ngwaga le ngwaga, e e romele kwa Khomisheneng eno, malebana le dithulaganyo le madi a a dirisiwang go ruta, ba dirisa foromo ya teng ya **FORM B-BBEE 2**, mo lobakeng lwa malatsi a le 30 morago ga gore diteitemente tseno tse di tlhatlhobilweng tsa madi kgotsa dipego tsa ngwaga le ngwaga di amogelwe **KGOTSA** malatsi a le masome a le robongwe (90) kwa bokhutlong jwa ngwaga wa tsa madi.
4. Tona ya Tsa Kgwebo le Madirelo e tshwanetse gore, go ise go fete malatsi a le 30 morago ga gore Dikhansele Tsa Tšhata ya Ditheo di amogele dipego tseno tumalanong le karolo 10(4) ya Molawana, di romele pego eno kwa Khomisheneng ya B-BBEE gore e e sekaseke.

Go dirisiwa thulaganyo efe?

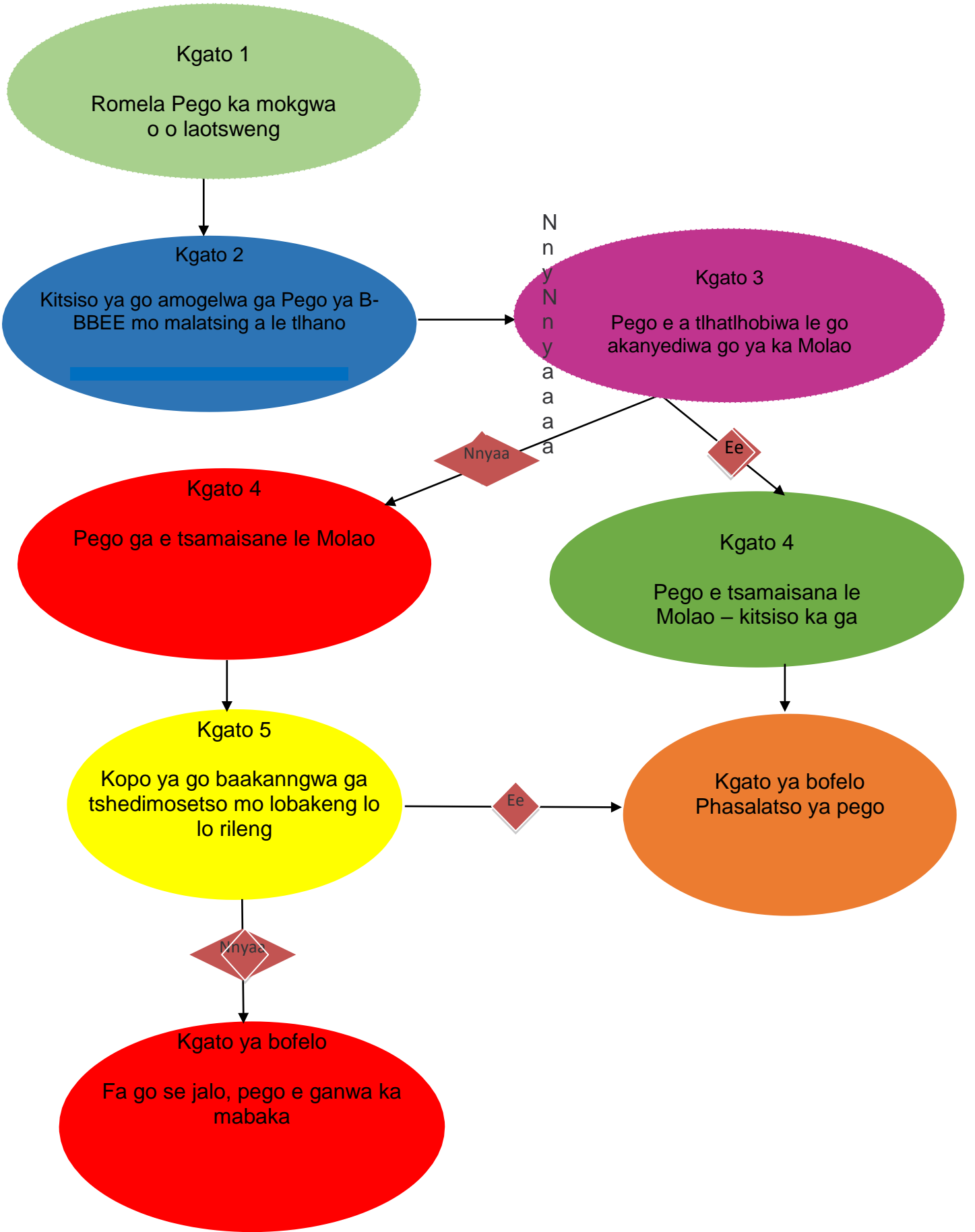
5. Khomishene ya B-BBEE e tla kwala mo lobakeng lwa malatsi a le matlhano (5) gore e amogetse pego eno.
6. Khomishene ya B-BBEE e na le malatsi a le 90 go sekaseka pego eno, le go tsibogela motho yo o tsentseng pego malebana le go latela se Molawana ono o se buang.
7. Khomishene ya B-BBEE e ka nna ya ya kwa lefelong leo go ya go tlhomamisa gore tshedimosetso e e tsentsweng mo pegong e boammaaruri go le kana kang kgotsa e ka nna ya itshimololela dipatlisiso tsa yone tumalanong le Molawana ono.
8. Fa go fitlhelwa gore go na le mo go sa dirweng dilo tumalanong le Molawana ono teng, Khomishene ya B-BBEE e ka nna ya itsise lephata la puso, setlamo sa setšhaba, setheo sengwe sa puso, setlamo se se kwadisitsweng kgotsa SETA se dirisa foromo ya teng ya **FORM B-BBEE 3** ka se go bonalang e le go tlola molao ka tsela nngwe mme e tlhoke gore setlamo seo se baakanye pego eo mo lobakeng lwa malatsi a le 30.
  - i. Khomishene ya B-BBEE e ka nna ya tshwara pokano mo sephiring kgotsa phatlalatsa le setlamo se se amegang gore se tsibogele dipotso tse di tsositsweng ke Khomishene ya B-BBEE ka pego eno.

- ii. Fa setlamo seo se sa kgone go baakanya dilo mo lobakeng lwa malatsi a le 30 Khomishene ya B-BBEE e tshwanetse go gana pego eo ka go romela foromo ya teng ya **FORM B-BBEE 4** e tshalosa mabaka.
9. Fa Khomishene ya B-BBEE e kgotsofetse gore pego eno e dumalana le Molawana ono, Khomishene ya B-BBEE e tla itsise setlamo seo e dirisa foromo ya **FORM B-BBEE 5**.
10. Tumalanong le karolo 13L ya Molawana ono, fa motho a romelela Khomishene ya B-BBEE tshedimosetso eno, a ka nna a bolela gore karolo nngwe ya tshedimosetso eo kgotsa yone yotlhe ke khupamarama mme seo se tshwanetse sa tsamaisana le polelo e e kwadilweng e e tshalosang lebaka la go bo tshedimosetso eo e le khupamarama.
11. Khomishene ya B-BBEE e ka nna ya gatisa dipego ka tsela e e bonang go tshwanela ka yone.

Konelo

12. Khomishene ya B-BBEE e naya setlamo se se batlang go tshalosetswa ka thulaganyo eno kgakololo. Fa o batla go bona kgakololo, tsweetswee tshalosa se o batlang thuso ka sone. Khomishene ya B-BBEE e kgothaletsa ditlamo tsotlhe gore di dirise sebaka seno fa di tlhoka go tshalosetswa ka sengwe.

Thulaganyo ya go Romela Pegu

Tsela ya go ikgolaganya le rona:

Campus, 77 Meinties street, Sunnyside, Pretoria, Gauteng, 0002

Tel: (+27) 12 394 1535, Fekese +27 (12) 394 2535

Private Bag X84, Pretoria, Gauteng, 0001

Imeile: MRamare@beecommission.gov.za

the dtic Postal Address

Private Bag X84 Pretoria

0001

Tel: (+27) 12 394 1535

Imeile: MRamare@beecommission.gov.za